

František Spurný

Archivář v archivech Janovice a Šumperk, muzejní pracovník

Martin Kotačka

František Spurný se narodil v roce 1927 v Prostějově, kde rovněž (s roční přestávkou kvůli svému totálnímu nasazení) vystudoval klasické gymnasium. V roce 1946 odešel do Brna na Masarykovu universitu studovat ruštinu a dějepis. O rok později, kdy Jindřich Šebánek otevřel studium archivnictví, přešel na tento obor, který ukončil absolutoriem v roce 1950. Během svých studií v letech 1948–1950 zastával funkci archiváře v archivu Masarykovy univerzity.

Po skončení studia získal místo v nově ustaveném archivu v Janovicích u Rýmařova na tamním původně harrachovském zámku. Při nástupu Františka Spurného do funkce bylo nutné archiv nejprve vytvořit, a to převzetím značného množství archiválií týkajících se prostoru severní Moravy uložených do té doby v archivech v Brně a v Olomouci. Současně přebíráním těchto archiválií se František Spurný pustil do inventarizace prvních fondů, zejména fondů velkostatků. Společně s ním tvořili skupinu archivářů Marie Gajdošíková a pozdější profesor Jaroslav Mezník. V roce 1951 odevzdal disertační práci a získal doktorský titul.

František Spurný začal rovněž budovat olomouckou pobočku janovického archivu, sídlící na Wurmově ulici v Olomouci. Za pomoci profesora Polišenského a docenta Hosáka bylo nutné především přesunout archiválie pocházející z kapitulního archivu a archivu olomoucké univerzity. V roce 1952 Spurný uspořádal velkou brigádu studentů University Karlovy pod vedením Zdeňka Kristena a Františka Grause zaměřenou na pořádání fondů v olomouckém archivu.

Kvůli svým stykům s církevními kruhy, zejména s rýmařovským děkanem a pozdějším olomouckým arcibiskupem Františkem Vaňákem, a kvůli odmítnutí vstoupit do KSČ byl v roce 1958 ze svého místa vyhozen a musel odejít do okresního archivu v Šumperku. Zde se však záhy stává ředitelem, neboť jeho předchůdce byl obviněn ze zpronevěry a rozprodávání archiválií. Šumperský archiv našel v tristním stavu a bylo nutné jej jako fungující instituci vybudovat prakticky od začátku. Rok po svém příchodu do Šumperka, v roce 1959, stál u zrodu a vydávání vlastivědného sborníku severní Morava, který redigoval celkem deset let. Tento sborník rovněž vychází dodnes.

V roce 1960 se na Spurného obrátil spisovatel Václav Kaplický ohledně konzultací k připravovanému románu Kladivo na čarodějnice, popisujícím inkviziční procesy na losinském a vízberském panství ve druhé polovině 17. století. Spurný Kaplickému pomáhal s rešeršemi historických údajů, se čtením a porozuměním jednotlivých protokolů, konzultoval podobu románu a v neposlední řadě získával k těmto případům další materiály, do té doby roztroušené po mnoha různých archivech. Po vydání této knihy a jejím obrovském úspěchu Spurného následně oslovil režisér Vávra, kterému dělal Spurný konzultanta i pro jeho připravovaný stejnojmenný film.

Mimo tyto aktivity se Spurný aktivně angažoval ve spolkovém životě v Šumperku a okolí, spolupracoval s měsíčníkem Kulturní život Šumperka, byl členem letopisecké komise dohlížející nad zápisy do obecních kronik a členem Socialistické akademie.

Vzhledem ke svým stykům s pro režim nepohodlnými lidmi byl Spurný v roce 1976 opět vyhozen ze svého místa ředitele archivu, přičemž se již do archivu nevrátil, ačkoliv nezůstal publikačně nečinný i v následujících letech. Po svém nedobrovolném odchodu z archivu získal místo v šumperském muzeu, kde pracoval až do svého důchodu. V této době také započal svou aktivní přednáškovou činnost na různých vlastivědných akcích, ve školách či zájezdech ROH). I v ztížených podmínkách se všemožně snažil o vlastní badatelskou práci. V roce 1990 odešel do penze, nicméně zůstal aktivní a pracoval v kanceláři státního notářství.

V roce 1992, krátce po založení Slezské univerzity v Opavě, bylo Spurnému nabídnuto místo odborného asistenta pro československé dějiny let 1526–1780, což bylo hlavní období jeho badatelského zájmu. Nabídku tohoto místa přijal a stal se odborným asistentem nejen pro výše uvedený předmět ale též pro pomocné vědy historické. V roce 1993 mu olomoucká Palackého univerzita udělila titul docenta, ačkoliv svou habilitační práci napsal již v roce 1970. Tehdy mu však nebyla z politických důvodů přijata.

Od roku 1990 se angažoval v šumperské pobočce Moravskoslezské křesťanské akademie, která jej přivedla ke spolupráci s německou křesťanskou akademií Ackermann-Gemeinde.

Zemřel ve věku 77 let v roce 2004.

Publikace

František Spurný byl publikačně velmi činný. Zabýval se především průmyslem na severní Moravě. Jeho práce zkoumají severomoravské železářství, tkalcovství a sklářství.

Prispíval do Vlastivědného věstníku moravského, kde psal nejčastěji recenze a informace o nových publikacích zabývajících se prostorem severní Moravy. Jak bylo řečeno výše, aktivně publikoval rovněž ve sborníku Severní Morava.

Po spolupráci s Václavem Kaplickým se jeho badatelská činnost soustředila na severomoravské čarodějnické procesy. Jeho bádání završila v roce 2000 společně s Vojtěchem Cekotou a Milošem Kouřilem vydaná publikace Šumperský farář a děkan Kryštof Alois Lautner. Oběť čarodějnických inkvizičních procesů.

Zabýval se rovněž dějinami měst a obcí. Už v roce 1961 vydal třetí svazek Dějin Rýmařovska navazující na dva předchozí svazky Ladislava Hosáka. Společně s B. Smutným pracoval na prvním díle Dějin Prostějova.

Svou ediční činnost Spurný zaměřil na edici lichtenštejnských listin uložených v archivu ve Vaduzu, rovněž edičně zpracoval archiválie českých bratří uložených v archivu v Poznani.

Byl rovněž členem autorského kolektivu Historického místopisu Moravy 1848–1960 a napsal úvodní stať svazku Severní Morava pro publikaci Hrady, zámky tvrze v českých zemích.

Spolupodílel se také na vytváření biografického slovníku vydaného Rakouskou akademií věd ve Vídni.